

Szerkesztői iroda:

Nagyenyeden

A KIADÓHIVATALBAN

hová

lap szellemi részét illető

közlemények küldendők

Kiadóhivatal:

Wokál János könyvkereskedése

hová

az előfizetést és hirdetéseket

bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adóznak vissza.

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy

vidékre postán küldve

egész évre 4 frt.

fél évre . . . 2 frt.

negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit sorért, vagy

ennek helyéért 5 kr.

Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Az 1886—87. iskolai évet bezáró beszéd.

— Tartotta jun. 25-én Makkai Domokos rektor-professor. —

A mai nappal egy iskolai évet ismét bevégeztünk. Népes, 781 tagból álló családunk nem minden csapás nélkül, de sulyosabb megpróbáltatás elkerülésével, békében folytathatta iskolai életét.

Minden üdvös foglalkozás ellensége: a háború és ragályos betegség főiskolánk népét is fenyegették. A háborút a mennyei és földi gondviselés közreműködésével elkerültük, de bekövetkezhető csapásainak elhárítására s enyhítésére is — tehetségünkhez mérten — készen voltunk. Collegiumunk összes épületeit, mellékhelyiségeit készséggel felajánltuk az államnak, hogy háború esetén a haza védelmében megsérült harcosok számára kórházzá alakíttassanak. — Tettük ezt egyfelől hazafiságból, másfelől azon intentionnal, hogy egy nagy háború alkalmával keletkezhető belmozgalmak között a multban annyi csapással sújtott városunk és intézetünk katonai fedezet és a nemzetközi jog védelme alatt álljanak.

Intézetünk azonban még megmaradt a muzsák békés hajlékán.

A háború csapásainak elhárítására is megtettük a magunkét. Fiait, még katonaképes, harcziás szellemű tanáraink résztvettek a népfőlkélok tiszti tanfolyamában s ha nem is élő, mozgó ellenséggel, de harcziásokkal kellett elöltük szokatlan fáradsággal. Kitaró, hazafias szellemük megbirkozott a testi fáradalmakkal s most egy néhány értelmes, öntudatos leendő tiszttel több áll a haza védelmére. Az 1848—49-iki szabadságharcnak főiskolánkól kikérült bajnokait a fiatalság és tanáraink között ismét megtalálhatná az ellenség!

A ragályos betegségeknek nem pusztán félelme, de megjelenése is sújtotta tanuló ifjúságunkat. A himlőjárványban többen megbetegültek, az iskolai kórház nem volt képes befogadni a betegeket s ezért és az egészségrendőri szabályok értelmében a 4 elemi osztály és az I. gimnáziumi osztály febr. 15-től márczius 3-ig, illetőleg 14-ig hazabocsátott. A gondviselés jóvoltából és gondos orvosi ápolás következtében azonban halálozás nem történt himlőjárvány miatt az iskola falai között. De más betegségek miatt a halál meghozta áldozatait tanuló ifjúságunk között is. A kórházban 4-et, a szülői háznál 3-at ragadt ki a halál virágzó ifjúságunk seregéből. (Egészségügyi állapotunkról az „Értesítő” ad bővebb felvilágosítást.)

A mult iskolai év ünnepélyes bezárása óta a tanári kar illető nagy és sikeres munkát végeztek. A természettajzi, archeologiai, természettani gyűjtemények újból rendezve, kiegészítve: áthelyeztettek az új épület szép és kényelmes termeibe.

A könyvtár (eddig 20662 darab) szintén czélszerű elhelyezést nyert az új épület e végre készült termeiben,

újból catalogizálva s kényelmes használatra teljesen alkalmassá tőve.

Tökéletesség szempontjából még egyik gyűjtemény rendezése sem fejeztetett be s a munka tovább foly, de ez egy év alatt több év munkája lett elvégezve, melynek épület hiánya miatt szünetelni kellett eddig.

Az előjáróság befejezte a lakó szobák vaságygyal való felszerelését. 450 ágyra 7797 frt tőkebefektetés történt. — A theol. akademia és a tanító-képző intézet növendékei számára az egyházkerület segítségével convictus szerveztetett.

Nem félünk a jövő itéletétől, ha kimondjuk, hogy a Bethlen-főiskola egész élete folyamán szebb és eredményesebb munkát nem végzett, mint ezen 4 évben, mely alatt új épületet felemelt s ebben tantermeit, taneszközzeit elhelyezte: a tanulók kényelmes lakásáról s egyéb életszükségeiről gondoskodott.

Erős versenytársunkkal, a hatalom és tekintély minden eszközeivel rendelkező állammal kellett versenyre kelnünk s legalább öntudatunk tanúsága szerint, méltó munkát végeztünk.

Reméltük, hogy ezen iskolai évet új épületünk dísztermében zárhatjuk be, de az intézet új, megújított igényekkel fellépő háztartásának folyton szaporodó költségei s az intézetre rohamosan nehezkedő új állami terhek kimeríték anyagi erőforrásunkat s dísztermünk felszerelése későbbi időre maradt. Ezért kellett halasztást szenvednie az alapító fejedelems: Bethlen Gábor emlékkünnep megtartásának is.

Majd az ő nagy nevének, áldott emlékének megünneplésével fogjuk felszentelni azt a templomot, melyet az ő nagy lelke épített.

Mondottam fennebb, hogy az állam versenytársunk a tanügy terén. S értettem itt a dolog természetéből folyólag a gimnáziumi tanügyet. Most hozzá teszem: olyan versenytársunk az állam, mely kényszerít minket a versenyre, ha önként nem vállalkoznánk. — A törvényhozás bizonyos mértékben az államkormány kezébe adta az egész közoktatás vezetését s ez által lényeges változás történt a vallásfelekezeti által fenntartott iskolák helyzetében. Az állam nem monopolizálhatta egészen a közoktatást politikai, pénzügyi és közmivelődségi okokból, meghagyta tehát a vallásfelekezeti iskolatartási jogát is. De mivel vezérszerepet kell vinnie: a közoktatás minden fokozatán saját közvetlen vezetése alatt álló iskolákat állít, melyek a tanítás és nevelés minden előnyeivel birjanak s ez által versenyre kényszerítik a felekezeti iskoláit. S az államnak minden lehető eszköz a kezében van arra, hogy a versenyben győztes legyen. Tanárait úgy fizetheti, a mint akarja; az ország pénzéből nagy ösztöndíjakkal és beneficiumokkal segélyezheti a tanulókat; nem szorul a szülők ragaszkodására s kedvező véleményére, mert a törvény-

hozás által kényszerítheti azokat, hogy iskoláit igénybe vegyék.

De más előnye is van az államnak a versenyben. A törvényhozás által ő szabja meg a tanrendet és mértéket s ő „osztogatja az okleveleket”, ennél fogva bizonyos tekintélyvel rendelkezik s a többi iskolák sorsa felett. A kormány van hivatva megítélni, hogy állami és tanügyi szempontból a felekezeti, testületi és egyesek által fenntartott iskolák megközelítik, vagy elérik azt a mértéket, melyet a törvényhozás körvonalazott s a közoktatási kormány tüzesebben meghatározott. A mórték természetesen az államkormány közvetlen vezetése alatt álló iskolákról vétetik.

Bizonyára senki sem teszi fel rólunk, hogy mi az állam rendelkezését iskoláink sorsa felett akár jogtalanunk, akár ellenséges szándékunk tekintenők. Elismerjük, hogy magas nemzeti és culturalis czélok vezették a törvényhozást, midőn kezébe ragadta a közoktatás vezetését. A kormány anyagi segéllyel, jó tanácssal és a legtöbb esetben felügyeleti jogának tapintatos gyakorlásával jótékonyan mozdítja elő a tan- és nevelésügy fejlődését a felekezeti iskolákban.

A rendelkezésre azért fektettünk itt sulyt, hogy a verseny természetet s a versenytársak erejét jellemezzük.

Az állami és felekezeti iskolák között tehát az a lényeges különbség van, hogy azokat az állami hatalom teremtette és tartja fenn; ezeket s különösen ref. egyházunk iskoláit egykor az élet szükségé hozta létre s most a nagy versenyben igazolniuk kell létjogukat a társadalomban, miután a mult hagyományaival s eddig szerzett érdemeikkel a versenytérre nem léphetnek.

Igaz, hogy mi reformátusok hivatkozhatunk arra, hogyha végig nézünk csak XIX-ik századi kultur-életünk terén: iskoláink növekedése az állami, tudományos, művészeti és a gyakorlati élet mezéjén aránylag nagyobb contingenssel szerepelnek, mint a más felekezeti iskolákból kikérült növevények. De az állam, minthogy iskoláink multja nincs s e tekintetben velünk nem versenyezhet: még csak az iskolai statistikából mutathatja ki, hogy az iskolák „koránnyat a val kapcsolatban” minő előmenetelt tesznek a tanulók az iskolában.

Az államkormány „a közoktatás állapotáról” szóló s a középiskolákra vonatkozó mult évi jelentésében már épen csak annyiban veszi tekintetbe a felekezeti iskolákat, a mennyiben képesek gondoskodni „a saját vallásukbeli tanulók iskoláztatásáról”.

Tehát a mennyiben ezt nem tehetnék iskolák hiánya, vagy hiányos iskoláik miatt: az állam van hivatva közoktatás közvetlen vezetésére.

E tekintetben a statistikai rovatok azt az eredményt adják, hogy csak egyetlen felekezet van olyan, a mely teljességgel nem nélkülözheti sem az állam, sem a fele-

melyek nélkül a bályos színész, aranyos szárnyaitól megfosztott lepke . . . bitor szirmai vesztette rózsát . . . — Tehát ez a baj! Igazán szomorú, — de ki segíthet ezen?

Az igazgató úr — azt mondják — Pesten mulat. Kellems igéreteket sürgönyöz . . . de már két hete, hogy csak nem jön. — Ezzel pedig nem tartozik sem a maga, sem a társulat egészségének . . . — A tagok kaptak is fizetést, nem is, — mely körülmény Hamlet monológokat mondogat minden emberrel, különösen a — színészszel.

A biborosan hasadó reggel biztató reményét ridegen semmisít meg a hideg holdvilágos este. — A láthatár körül, az aggodalom naponta nő. Beszélnek, hogy Kovács drámai határt jött bosszút esküdött Bácskay Julesának; s hogy Róza Rózsikácska könyben égő szemekkel nézett Ferenczyre, ki stojkus nyugalommal gondolt a jobb jövőre, az operaház színpadára, melyen még világhírűvé válhat egykoron. Csak egyszer ott lehessen!

A rémes bosszú suttogása s a könyek árjainak közepette emelkedett fel ekkor Deák Péter, vékony alakja okos szemével.

Nem hiába tanulmányozta Don Bernardonak a helyzetéhez alkalmazkodó diplomáciáját. Rögön átváltozott — impressarióvá s keresett a közönség, a cibelek közepette, egy megfelelő intertaturát. — Ki ne bámulna meg egy Don Bernardot — civilben, cilyinder kalapban, — melynél ő kétszer és félsezer nagyobb. — Kitiűnő stellungba vája magát s megszólal ő, — a pompás komikus — olyan hangon, melylyel Lear király a lányai felett kesereg, — melylyel Hamlet atyja halálának megbosszulásához szövi terveit, — melylyel . . . elég az hozzá, hogy az intendatura némi jövés, menekedés és tanakodás után először a gesztenyefák árnyában, majd a városház egyik szobájában hamarosan megalakult egy sereg piquet mellényes ifjú és nem ifjú urból a műkedvelő társulat sokat mondó agsége alatt, mely — hosszú idő óta — ily módon lépett a tettek mezéjére.

Íő-hól! minő változás? . . . Kovács azonnal vigjátéki seladon lett, — Nyiregyházi valódi hős tenor hangfutammokkal kecsesgetett, — a chorus efelede, hogy

TÁRCZA.

A hullámok arája.

Meg-megingő lombja a tóparti fának,
Szomorú regét mond hervadó virágnak . . .

Ragyogott a reggel a nap sugarától,
Fényes, fehér ködbe borul el a távol . . .
Lágyan sugott a hab . . . Tündöklő sűgárba
Vén halász leánya völegényét várta.

Vén halász leánya esodaszép leány volt;
Igazó bújától a két szeme lángolt . . .
Orezája a mennyből . . . üdvösség az ajka,
Szerelem fakasztó varázs játszott rajta.

Vén halász leánya völegényét várta . . .
„Szerelmem csillaga, jösz-e valahára? . . .
Ha még most se látlak, engem eltemetnek . . .
Végtelen imádlak . . . végtelen szeretlek!”

A falu harangja esküvőre kondul . . .
Messzedőng a kis ház a nagy vigalomtól . . .
Jaj! . . . az a harangzó épen odaméne
Vén halász leánya szíve középebe.

„Hizelgő ajakkal hányszor mondta nékem:
„Egyedül csak téged, édes üdvösségem!”
Most elhagyott engem! . . . szívemet megölte! . . .
Jaj! apám! tessék el a fekete földbe!”

Vén halász leánya völegényét várta;
Mennyasszony-koszorú hajlott a hajára . . .

Suttogott a hullám hívogatva, kérve,
Fájó szív sebére balzsamot ígérve . . .

„Átkozni nem tudlak, mert most is imádlak!
Meghalok nyugodtan . . . mert boldognak látlak —
Ne büntessen Isten, felejtse el vétkeid!
Találd fel a földön minden üdvösséged!”

Este volt, zajtalan, néma nyári este . . .
Vén halász a parton leányát kereste . . .
Zokogott a hullám fehér habot hajtvá . . .
Egy tépett koszorú ott lebegett rajta . . .

Meg-megingő lombja a tóparti fának,
Szomorú regét mond hervadó virágnak . . .

Szabó Jenő.

Két színelőadás története.

Mottó: „Felreptűne, — meseze szállna,
Hej! de el van metaszve szárnya . . .”

E sorokat a vándor golyákra írta ugyan a költő, — én meg a Dancz színtársulatának históriáját vezetem ezekkel előbe, érzékeny olvasóm!

Igen! Kihirdették és meg is tartották a bucsu-előadást. Készültek Ujpestre, hol őket előnyös szerződés, bankróta és koszoru zápora várja . . . Honnan új babérok mosolygó reménye int feléjük . . . Művész hazája a nagyvilág! Tehát mennek . . . azaz hogy mennének, de előbb meg kell jönnie a rég nem látott igazgató úrtól ama várva-várt summásának, melylyel az elzalogosított ruhák és felszerelések a marosvásárhelyi vasúti indóház raktárából kiválthatók lesznek.

Szép, ékes ruhák, ragyogó díszítések, melyek nélkül nem lehet előadni „Zrinyi Ilonát”, „Stuart Máriát”, „Roméot és Juliát” stb.,

miniszteri titkár Buda-
5 frt, dr. Singer An-
3 frt, Darvas
Krakkóból 2 frt,
János róm kath, lelkész
Sp. Lajos Nagyenyedre
Fogadják a fennszel
szelt közönség, — szí-
ezélt mozdított elő a
1887. június 14-én
roly b. pénztárnok.

BÉSGÉ:

BERTALAN

NOS

ny.

lekkönyvi hatóság ré-

STANCOS VASZILIA
és járulékaí iránti
ség területén levő a
alatti fekvőkre az
alfásiarban elrendelte

10 órákor

árverésen a meg-

k becsárának 10 %-át

1881. évi LX. t.-ez.

évi november 1-én

elet 8. §-ában kijelölt

sz letenni, avagy az

bánapptéznék a bíró-

erü elismervényt át-

hatóságtól.

könyvü

ER

ó

tokosnál

cz.

2-én

egy 10 frt

0 frt

75 pénz-

nyeremény.

kapalók

irodájában:

Wokál János úr

Nagyenyeden. 9-9

óriási Loreley-

az általam fölta-

használatá után

kadályozza a haj-

a hajnövést és

uraknál elősegít

akálnövést, rövid

után a hajnak,

természetes színt

köz és megóvja a

magasabb korig.

kr, 1 frt, 2 frt.

ként a pénz elő-

gy postautánvét el

és világa.

TÁRSA,

PEST,

éza 26.

kezetek gimnáziumait s ez az izraelita. Ennek nincs gimnáziuma.

Az állam felekezeti jelleg nélküli 10 gimnáziumában bevégezte az iskolai évet:

római katolikus	903.
görög katolikus	262.
ev. református	130.
ágostai ev.	96.
görög keleti	62.
izraelita	560.

összesen 2116.

A ref. egyház 28 gimnáziumában:

ev. ref. (4922 tanuló végzett az összes iskolákban)	3611.
római katolikus	842.
ágostai ev.	316.
görög katolikus	115.
görög keleti	135.
unitárius	25.
izraelita	797.

összesen 5841.

A maga iskolájában tanult minden 1000 ből:

római katolikus	700.
ev. ref. (1311 tanuló végzett más iskolákban)	629.
ágostai ev.	731.
unitárius	842.
görög katolikus	335.
görög keleti	301.

Tehát minden ker. felekezet, ha különben híveinek életkörülményei engedik: a saját gimnáziumába küldi növendékeit; még pedig olyan mértékben, a mint iskoláira nézve hagyományosan s tiszteletre méltó multtal bír. S ha ezen iskolák nem volnának igénybe véve 3921 zsidó növendék által: tisztán csak a népességet tekintve, a ker. felekezetek iskoláiba mind elférnének a ker. növendékek. Az államra e szerint nem szorulnának. De az államnak, mint fennebb mondtam, ha vezérszerepet akar venni: közvetlen vezetése alatt levő iskolákat kell tartania, melyek a tanítás és nevelés minden előnyeivel birjanak.

(Folyt. köv.)

Nagyenyed város képviselői közgyűlése.

— 1887. június 22. —

A szép számban egybegyűlt képviselők rövid üdvözlése után, elnöklő polgármester ur a gyűlést megnyitván, kihirdetés végett felolvastattatott először a nmlságu m. k. belügyminiszternek azon humanistikus rendelete, mely a fogolynők csecsemő gyermekeinek eltartásáról akép intézkedik, hogy azok másfél éves korukig az országos lelecz-alap terhére, azontul pedig anyjuk kiszabadulásáig — fizető képes rokonok hiányában — az illetőségi község terhére lesznek gondozandók; továbbá olvastattatott a cs. k. közös hadügyminiszternek egy hirdetménye, az 1887/8-ik tanév kezdetével a birodalom több helyein levő hadapród iskolákban, valamint a Fiumei tengerészeti akademiában üresedésbe jött, — részben ingyenes, részben féldíjmentes és fizetéses állami alapítványi helyek elnyerhetése végett nyitott pályázatok tárgyában, azon észrevétel mellett, hogy a névalán pályázni ohajtók által a felvételi feltételek módosításait tartalmazó hirdetmények a tanácsi irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. — A közm. és közl. ministerium közli azon megállapított módokat, melyeknek követelményei szerint kívánja, hogy a Magyarutca végén levő ágott domb helyére az államot visszahelyeztessék, me-

másfél napig él 65 kr gázból, mely nincs kifizetve, — Deák pedig a legszébb fogalmazáson törte magát, — melylyel valaha szinlap érdekeskedett.

No? és a hölgyek?
Ah, igen, a hölgyek! ifju barátim állítják, hogy csupa öröm volt őket nézni, midőn a piquet mellényű ifju urak intendatúrájának szeliden sörözött és vacsorázott direktióját készséggel elfogadták.

Nó hiszen, ha csak e lett volna a mi feladatunk!
Ámde a főintendáns ur gyűlést hirdetett; ott voltunk mind, sőt többen.

Előadta, hogy itt vannak a jegyek, — kiosztotta, a markunkba nyomta s azzal ellátva kegyes intésekkel, álló dőlben nekieresztegett, hogy fogjunk — közönséget, de sokat!

Tessék elhinni, hogy ez nem kis mesterség, — de bele is tanultunk ám.

Elkövetünk collegáimmal a sikerért. Itt szépen kértünk, ott finom politikával igyekeztünk ügyünk pártolására birni kivétel nélkül mindenkit.

A szende varrólányokat és a nyásas divatúrás nőket azzal rémítettük, hogyha jegyet tölünk nem vesznek, majd (?) feleségeinknek mi sem fogunk náluk dolgoztatni.

Ez menten hatott! — (Oh! boldog házasság élet, mely előre is hatásoknak bizonyult!) (Hm! hm! szerk.) — Más helyen egy kicsi babával mindjárt kinéztük, hogy a kedves, jó mamára hasonlít, (pedig szakasztott a tatuska képét viselte), ezzel a mama meg volt nyerve — és oly szépen kérő tekinteteket velett ügyünkhez udvariasan csak szerenését kívánó férjére, hogy annak szívével együtt, tárczája is megnyílt . . . s hullott a bankó, mint őszel a levél.

Egyik házból ki, a másikba be . . . ez így ment, míg végre a folytonos étekezés láttára, — ugy 3 óra felé — eszünkbe jutott, miatta valamikor — talán jókor reggel — mi is hódoltunk a reades étekezés elvének, melytől — elesábitatva a sok kedves ajak édes csevegésétől, — mi nagyon is eltértünk!

Ugy is tele lett a tárczánk, — gyerünk ebédelni.

lyek azonban az eddig ismerteken kívül álló újabb intézkedéseket nem tartalmazván, tudomás és alkalmazkodásul vétettek. — A városnak az 1885. évben különböző ezimek alatt vezetett majorsági és alapítványi számadása a számvevő bizottság ajánlata folytán 88,993 frt 56¹/₂ kr bevétel 88,153 frt 17 kr kiadás és így 840 frt 39¹/₂ kr pénztármaradékkal elfogadtatott s számoló pénztárnok Erős István jelen számadása terhei alól, a fenntartandók fenntartásával, feloldatni határozottat, tanács pedig utasított a továbbiakban a törvény értelmében eljárni. — Polgármester ur előadja, hogy azon ok, mely e ideig a Várad-féle alapítványnak a város hatósága általi közvetlen vezetését követelte, megszűnővén — illetőleg a rajta fekvő 8 ezer forint teher törlesztetvén, — elérkezett az ideje, hogy a képviselőtestület azon módokat felett tanácskozzék, melyek mellett az alapítvány a végrendelező akaratahoz képest a városi Physikus közvetlen kezelése alá bocsáttassék; — de minthogy ezen munkát — az eredeti végrendelet szemelött tartása mellett — több, az idő folytán közbjött események és viszonyok tekintetbevételét igényli, annak megszerkesztését egy szűkebb bizottságra ruházta, melybe a polgármester vezetése alatt Müller M., Török B., Winkler A. és Dezső Zs. képviselők küldetnek ki. — Azon alkalmából, hogy a m. kir. belügyministerium az ország különböző részeiben szenvedett tüzkárosultak részére könyöradomány gyűjtési körrendeletet bocsátott ki, minthogy a város lakói az idegen tüzkárosultak részére különböző módokon gyűjtött több reudbeli adományokat nyújtottak s mert a közelebbi vízáradások alkalmával Enyed város lakói is nagyrészen szenvedtek, a további segélyezés pedig első sorban a helybeli sulytoltakat illeti meg, határozatba ment: hogy a legméltóbban segélyezendő első folyamodó Várad Lajos fazakas összeomlott műhelye és besúlyedt lakháza emeltessék ki az iszapból. Mi végre saját házának még használható részei pótolatassék ki a város másodrendű fakészletéből s a károsultak részére folyamatban levő könyöradomány-gyűjtés eredménye mellett, a szükséges építési költség a majorsági pénztárból fedeztessék, hogy ne legyen kénytelen 4, különben egészséges kiskorú gyermekével a téli idő bealtával könyörülésre szorulni. — A magyarutca végén levő államut levágása folytán a Vajna István telkéből elfoglalt terület helyébe megfelelő földterület engedtetett át s egyhangulag 100 frt kárpótlás szavaztatott meg. — Polgármester ajánlatára Bisztritsány Lajos és Munkácsi Zsigmond tűzoltóknak, kik a torozkói közelebbi tűzveszély alkalmával a tűzoltó szereket saját fogataikon, ingyen szállították el, továbbá a nagyenyedi patak legutóbbi éjjeli áradása alkalmával, saját egészségük kockázatásával az élet és vagyon mentésben odaadó fáradozásaikért Tüzes Lajos, Ince Lajos, Veress Károly, Pónyi József, Ince Samu, Veress János, ifj. Spannenberg Gyula és Ungár Gyula tűzoltóknak jegyzőkönyvileg elismerő köszönetet szavaztatott meg. — A képviselőtestület teljes egyetértéssel fogadta Rákosi Bálint képviselőnek indítványát, melyszerint a m. kir. földmivlén-, ipar- és kereskedelmi és igazságügyi ministeriumhoz felterjesztés teendő a képviselőtestület által a végett, hogy a helybeli fegyverek jövőre csak a saját és az állam egyéb szükségletei fedezésére foglal-

Azt mondják collegáim, hogy ök nem jártak volna mindenütt ily szerencsével; némely helyt emlegették volna azt is, hogy „bizony nagy szükség van ilyenkor kaszásra, kapásra s mindjárt aratásra is, hát a szinész urak nem segíthetnének ilyen formán magukon? ! Mi? 60 kr a napszám, — nálunk jól fizetnek!“ stb. — Bántuk is mi az ilyen ékes szövegeket!

Az első 3 sor mindjárt el lett adva, utána a 4-ik, fufangosan az 5-ik, — sőt még a 6-ik is. A támlásszéklet kapdosták! Viktor! (A bizottság, az intendatúra, a directorium a márványszal kőre ült és számított, — számított. 195, — 200, — 210 frt pompás jövedelem! Még több lesz! Nem hiszem, ninosenek itt a diákok, — nem szabadulhatnak el kereskedő és iparos begédek. Fogadjunk! — Inkább vásároljunk jegyeket, had legyen biztos a többség. Helyes! És eljött az est!

„Gasparone“-t adták. Biz Isten! látszott a t. cz. publikumon is, a szinészek is, hogy egészségükre volt a mi lótas-futásunk. A közönség nevetett, izzadt, — azután sörözött, fagyaltozott, — meg újra mulatott. A nők még kalapjajukat is szivek voltak letenni, mert az intendatúra szépen megkérte. Hallatlan újítás! De buffé is volt! Kolosszalis helyes dolog!

Igy ment másnap is, — fokozottabb arányokban. Harmapon komoly méltósággal számoltunk és szives készséggel osztottunk ki 216 frtot. Deák Péter csakugyan jól kivágta bajból jó ötletével a társulatot — egy kis időre.

Ezen sorok megírásával tartoztam én is, — nem ugyan az egészségemnek — hanem az ambítiómnak, mert a kik nem tudnák, azoknak megsgom, hogy egy ily tartalmu cikik megírására 3 drb valódi kabanus lett a tek. szerk. úr által pályadíjjal kitízve. Nincs reményem, hogy nyerjek, de már az is valami, hogy pályáztam. — Hány ember nem adná sokért, hogy képviselőjelölt lehetett, ha nem is választották meg. . . .

Kármori.

koztassanak; az általános tetszéssel fogadott indítvány értelmében a felterjesztés megkésztésére s annak fontosságához képest egy több tagu bizottság küldetett ki: Török B., dr. Bartók Gy., Rákosi B., ifj. Winkler J., Dunai Gy., Richárd M., Wilk E., Dunai A. köpviselők és Szócs Z. Sándor rendőrfogalmazó személyében — kik munkálataikat a legközelebbi közgyűlésre fogják beterjeszteni. — Végül polgármester ur ajánlatára a legutóbbi patak áradása által belsejében teljesen használhatatlanná vált alsó malom helyreállítására szükséges költség megszavazása után — több tárgyra nem lévén a gyűlés, eloszlott.

Referens.

Programmbeszéd.

Tartotta dr. Gelei József az abrudbánya-veerespataki választókerület szabadelvű pártjának egyik képviselőjelöltje Abrudbányán 1887. évi június hó 19-én.

(Folytatás és vége.)

És most engedjék meg uraim, hogy egész röviden legalább általánosságban jelezsem azon politikai működést, melyet megválasztásom esetében kifejezni szándékozom.

Hazánk jelenlegi helyzetében a legnagyobb fontossággal bír, mondhatnám, életkérdés az állami háztartás rendezése, a pénzügyi egyensúly helyreállítása.

E tekintetben uraim nem ringatom magam abba a csalóka reményben, hogy a kiadások apasztása az annyira ohajtott panaceát kezünkbe adandja, mert nem tehetünk úgy, mint a magán háztartásban, hol a kiadásokat kell a bevételekhez szabnunk, hanem megfordítva, a bevételeket kell a kiadásokhoz alkalmaznunk, miután ezek az állam lételén alapulnak s azzal a legszorosabban összekapcsolvák.

A fegyveres béke jelen helyzetében s a külpolitikai viszonyok nyomása alatt a hadügyi költségek leszállításáról legalább egyelőre szó sem lehet s azt a monarchia nagyhatalmi érdekei is kizárják; az állami költségvetés többi rovatainál pedig, habár csekélyebb megtakarítás itt-ott létesíthető is leandne nagyban és egészben inkább a kiadások felemelése volna szükséges, hogy a modern jogállam követelményeinek eleget tehessünk.

Gondoljunk csak uraim az igazságügy és közoktatásügy szükségleteire; ki tagadhatná, hogy e mindkét mezőn mennyire kívánatos volna a dotatio felemelése?

Ezen oknál fogva uraim a bevételi források szaporítása és kimélyítése válik elkerülhetelenné.

E tekintetben kiváló előszeretettel lett felkapva s ajánlva a szeszmonopolium behozatala, a regalejog megváltása s a jövedelmi adók progressiv berendezése.

Én az utóbbihoz uraim meggyőződéssel ragaszkodom s azt, mint annak természetes igazság és méltányossággal egyező elvnek kifolyását, hogy a jövedelmi adó fizetése a vagyon mérvének emelkedési arányai szerint történjék, csekély szavazatommal támogatni fogom s egyuttal a bélyeg és jogilletékek terére is kiterjesztendőnek találok, mert ez uton — a nélkül, hogy az alsóbb amugy is súlyos anyagi helyzetet neheztetnének — nevezetes jövedelmi szaporulat várható.

A regalejog megváltása, a szeszmonopolium behozatala kérdésében — miután e téren előtanulmányokra, tapasztalatok beszerzésére es sokoldalú megfontolásra van szükség — már most előzetesen határozott nyilatkozatot tenni s mintegy kezeimet megkötni: — nem tartom helyesnek.

De ha uraim a kísérletek mindazon irányban megtételének és sikerre nem vezetnének: akkor nem marad más hátra, mint azon expediens, melyet a képviselőjelöltek beszédeikben vagy elkerülni igyeznek vagy más eleve elvárhatóknak: az adóemelés.

Az államnak az individuummal való összehasonlítása nem minden tekintetben terméketlen.

Az állam is élőlény uraim, mert az a személyi lét legmagassabb formája.

Miként a magánháztartásban vannak váltáságos pillanatok, midőn az egyénnek minden erejét össze kell szednie, igényeit a minimumokra redukálnia s minden más mellékteket háttérbe szoritania, hogy egy fenyegető bukás kellemetlen esélyeit elkerülje: ugy az állami közéletben is fordulnak elő ily kritikus helyzetek s ha ezekben megteszünk mindent a saját egyéni érdekünkben mennyivel inkább meg kell tennünk azt a legfőbb és legmagassabb — az imádott haza érdekében.

Ennélfogva őszintén megvallom uraim, hogy én azt az expediens az idők és módok gondos megfontolásával a „salus reipublicae suprema lex esto“ elvénél fogva csekély szavazatommal támogatni fogom.

Tovább menve sürgetni fogom uraim az anyagi magánjog codificatiojának mielőbbi befejezését, mert az unio nagy műve csak akkor lesz teljesen befejezve, ha a polgári életviszonyok hazánk egész területén közös jogelvek által szabályoztatnak.

Sürgetni fogom a bünvádi eljárás czélba vett reformjának mielőbbi keresztülvitelét, mert ez a meggyőződésem, hogy a magyar büntető törvénykönyvek, e magas becsű alkotásnak vívmányai csak így lesznek teljes mérvben értékesíthetők.

Kívánni fogom uraim a közigazgatási biráskodás behozatalát mert a modern jogállamnak elutasíthatlan

postulátuma,

részesítessék tási jogszereket

Töreküljék államilag eg

azon sok an jogok külön

Végül lasztókerület

gárnak is ér dekek kerete

mindent, ke Külön

közlekedési zete kedvez

zetése a jele tassék; hogy szat góczpor

s hogy a b passége jele egyenesen á

Es mo egyszer kös szivem mely

haza, éljen mes és dere

E bec

könység a I sultak javár

kedvelői elő jelent kritik

Szerfel ből az ellen

még fokozot sulya és me

Miután azor része épen

része maga pedig olyan

egyéltálan e szik — a v

a tek. szerk becses lapja

natkozókra, gyem észrev

álláspontot, a műkedvelő

Megen találok és t

annyira dic nemcsak őse

a hol tehető is részt vet

a szemüveg a nemes in

író kedves rózsaszin k

hiba, arra

nosságban

sőt kötelese

vészet irán

hiúságot, a kifogásolni

között sem

Ha m

váro „szem dicsőretet,

lenni.

Hogy

„be nem v

gékony sziv

ép jogsim

és szemme

épen eldob

vészek“ me

Ha fi

meg fog a

„követére

velők elé,

egyis szere

állitani fel

— de igen

lői előadást

de k t k b

nie kell s

dásra) mélt

fogásait.

Lehe

ren, de a

még tókél

mert mind

a tökélytel

— szöpot.

postulatuma, hogy ne csak a polgári és politikai jogok részleges hatályos védelemben, hanem közigazgatási jogszerelemek is bírói uton orvosolhatók legyenek.

Törekedni fogok uraim arra, hogy a házassági jog államilag egységes elvek szerint codificáltassék, hogy azon sok anomalia, melyet az érvényben levő házassági jogok különbözősége okoz, megszüntessék.

Végül uraim ígérem és fogadom, hogy egy választókerületnek, mint minden ehez tartozó választópolgárnak is érdekeit — a mennyiben azok az országos érdekek keretébe beilleszthetők — előmozdítani s támogatni mindent, kedves kötelességemnek tartandom.

Különös figyelemmel leszek arra, hogy a kerület közlekedési viszonyai javíttassanak s így forgalmi helyzete kedvezőbbé tétessék, hogy a bánya telekkönyvek vezetése a jelenlegi elavult rendszer mellőztével reformáltassék; hogy e vidéken, mint a hazai nemes fém bányászati gócpontján, egy bányászati szakiskola létesíttessék s hogy a bányászat kincstári üzése nemcsak a vidék népessége jelentékeny részének keresetképesége, hanem egyenesen állami szempontokból továbbra is fenntartassék.

Es most uraim, kintlétező szives figyelmükért, még egyszer köszönetet mondva, bezárom beszédemet azzal, a szívem mélyéből eredő óhajjal: Éljen a király, éljen a haza, éljen az arubánya-erőspataki választókerület nemes és derék polgársága!

LEVELEZÉS.

Marosújvár, 1887. június hó 14-én.

E becses lap 24. számában Jancsó Lajos úr „Jótékonykorság a M.-Ujvárt és mükedvelői előadás a tüzkárosultak javára” cím alatt írott levelében reflektál a mükedvelői előadásokról írott és e becses lap hasábjain megjelent kritikai észrevételeimre is.

Szerfelett örvendek, hogy e téren komoly szempontból az ellenzéretet is van szerencsém hallani; s örömmel még fokozottabb lett volna, ha az ellenzéret érveinek súlya és meggyőző ereje elől meg kell vala hátrálnom. Miután azonban a cikkemre felhozott ellenvetések egy része épen álláspontom helyességéről győzött meg, más része maga magában ellenmondás, egy harmadik része pedig olyan állításokat ostromol, melyek észrevételeimben egyáltalán elő sem fordulnak s miután — a mint látszik — a vitatott tárgy maga érdekel bir: azt hiszem a tek. szerkesztőség lesz oly szives megengedni, hogy becses lapjában az említett cikkben észrevételeimre vonatkozóakra, helyreigazításkép és felvilágosítólag megtegyem észrevételeimet, vagyis még jobban kifejtssem azon álláspontot, melyről — szerény véleményem szerint — a mükedvelői előadásokat megbírálni „kell”.

Megengedem, — de magam is dicséretre méltónak találom és találtam a mükedvelői társulat működését, sőt annyira dicséretre méltónak találtam, hogy a működést nemcsak összedugott kézzel néztem, hanem a mikor és a hol tettem a működésben szívvel, lélekkel magam is részt vettem, s még hozzá a szemem elé raktam azt a szemüveget, melyen át az egész működés be lett vonva a nemes intenciók rózsaszínével: azonban annyit a cikkíró kedves barátom is megengedhet nekem, hogyha a rózsaszín között is meglátva, hol feketélik egy s más hiba, arra úgy szóbelileg idehaza, mint a lapban általánosságban és specialiter bátorságom legyen rámutatni; sőt kötelességemnek ismerjem nemes intencióból „a művészet iránti szeretetből” a léha felfogást, a vásárra vitt hűségöt, a szemet bántó izetlen és idétlenséget stb. kifogásolni és „dicséretreméltónak” semmi körülmények között sem találni!

Ha marosújvári mükedvelői társulat csak a keveset váró „szem és ész” (talán: izlés, igény?) előtt érdemelne dicséretet, én legalább nem óhajtanék abban részes lenni.

Hogy tisztelt cikkíró barátom a mükedvelőkben „be nem végzett művészeket” a szép és nemes iránt fogékony szívű stb-féle mükedvelőket lát, az még koránt sem jogosítja fel arra, hogyha én ugyanazt és épen olyan ép szemmel látva, sok javítani, igazítani, kifogásolni, talán épen eldobni valót is látok meg a „be nem végzett művészek” mellett, ezért engem meg akarjon lecsúsztatni.

Ha figyelemmel elolvassa cikkíró észrevételeimet, meg fog arról győződni, hogy én azokban semmiféle „követésre méltó szabályokat” sem állítottam a mükedvelők elé, mert minden egyes mükedvelőnek, minden egyes szerepkörre nézve épen követésre méltó szabályokat állítani fel teljes lehetetlenség egy levél szűk keretében, — de igen is kitétem 3 fixpontot, melyről a mükedvelői előadást a mükedvelőknek jól felfogott érdekekből egy olyannak, a ki hozzá akar szólni, néznie kell s ha ezeket a cikkíró követésre (talán: elfogadásra) méltóknak találja: úgy igazán nem értem kifogásait.

Lehet, hogy nem bírok annyira felmelegedni e téren, de a művészetnek semmiféle ágában sem láttam én még tökélytelen forma alatt „szerető szívet”, azért nem, mert minden művészet szíve, lelke, lélekadója: a szép; a tökélytelen, a nem szép, midőn takarja, el is takarja a szépet.

Ha mükedvelőink valamely tökélytelenséggel állottak volna elő, hogy a tüzkárosultak javára a közönséget 10. 15 frt erejéig megadóztassák, szerény nézetem szerint a jó izlés az aesthetikai szépség és saját renomejokban sokkal több kárt tettek volna, mint a mennyi hasznára voltak azon szerencsétleneknek.

Distinguálni kell!

Van: erkölcsi és művészi szép.

Az erkölcsi szép megszépítheti az idétlen külsőt és minden körülmények között valódi értéket csak is ez ad az életnek a tettnek, de a művészet terén tökélytelenül előállított külsőnek, belsőnek tetteknak, alkotásnak semmi sem adhat értéket, ha mindjárt a legmelegebben dobogó szívvel visszük is a nyilvánosság elé.

(Vége következik.)

Alvincz, 1887. jul. 6-án.

A „Közérdek” 1887. évi 27. számában megjelent alvinczi két cikk közül a több alvinczi polgár által aláírt nyilatkozatra vonatkozólag teszem meg válaszomat.

Bizonyára igen hátrányos és sajnos azon körülmény, hogy az alvinczi magyar polgárok között a szétszakadás valóságosra léte jött.

No, de nem olyan komoly a helyzet, ebben a tekintetben, mint a milyennek látszik, mert ime én éppen Deák György főparancsnok és több alvinczi polgár aláírásával fogom bebizonyítani, hogy a fentemlített nyilatkozat állításai nem mindenben állhatnak fenn.

Deák György főparancsnok ur 1875. és még egy néhány következő évben az alvinczi önkéntes tüzoltó egyletnek nemcsak főparancsnoka, de a rendes egyleti pénztárnok mellett az egyletnek még pénztárnoka is volt.

Ezen állítást igazolom Székely Lehel segédtitust ur által a parancsnokság megbízásából összeállított 1875—78. évekéről jelentéssel, mely tüzoltói jelentés a „Magyar Polgár” 1879. évi 67. számában nyilvánosan is megjelent.

Ezen jelentés tanúsága szerint az alvinczi önkéntes tüzoltóegylet pénztárába 1875. évben befolyt 103 frt 47 kr. Ugyanezen évben községi jegyző Deák György főparancsnok átvett br. Horváth Ödön és Barcsai Akostól alapított díjban 40 frtot. Pártolólktól 4 frt. Adományból 4 frt. A várostól 120 frt. Mükedvelőlktől 10 frt. Dal- és zenegyulettől 10 frt 71 kr. Orszokovszky Gizella k. a. gyűjtésétől 30 frt 4 kr. Viktoria biztosító társulattól 50 frt. Összesen 268 frt 75 kr.

A pénztárból és a főparancsnoknál levő pénzekből külön történtek a kiadások a mindkét helyen maradt pénztármaradék az 1876. évre.

Ezen jelentés történet az 1879. évi közgyűlésen, s ezt aláírták: Deák György főparancsnok, Ekhárd Antal alparancsnok, Schillinger János, Papp Mihály, Szabó József pénztárnok, Balogh József szertárnok, Bardocz Samu, Székely Lehel, Pálffy János segédtitusok.

Deák György főparancsnok a hozzá befolyt 268 frt 75 krról csak 1884-ben számolt először s a pénztárnapló tanúsága szerint is ezt nemcsak külön kezelte, de a nála levő pénzek egy részéről még 1884-ben is csak egy váltója szerepelt az egyleti pénztárban.

A nyilatkozat aláírói kérdőzösködhettek ezen dolog felől, sőt a „Magyar Polgár” idézett számát is megtalálhatják igen könnyen, de ott van az egyleti pénztárnapló is.

En pedig, miután a főparancsnok ur úgy is tudja hogy ki vagyok, maradok ez alkalommal is

Egy alvinczi polgár.

Könyvismertetés.

(Folytatás és vége.)

Az öt egyházkerületben született összesen 87,601 gyermek, elhalt 68,196 egyén, házasságra lépett 21,981 pár, áttért 1,166, kitért 518 lélek. — Van 1-ső osztályú lelkészi állomása 221, II-od 317, III-ad 541, IV-ed 851. Tanító 2,248. Tanköteles 301,257. Ebből tanul 241,671. Konfirmált 28,837 növendék. Ismételjük, hogy az 1885-ik év van alapul véve.

Az anyaország 4 ágostai egyházkerületének lélekszáma 612 anya- és 553 leányegyházközségben összesen 936,334. — Az erdélyi ágostai egyházkerület lélekszáma 260 anyaegyházban (leány- és társegyházak nincsenek) 197,782. Unitárius 106 anya- és 254 leányegyházban 53,449 lélek.

Az egyes egyházközségek között legnépesebb a debreczeni. Keletkezett 1536-ban, lélekszám 40,218, évi bevétel 71,720 frt, kiadása 53,042 frt. Utána jön a hódmezővásárhelyi, keletkezett 1539-ben, lélekszám 35,558, évi bevétel 57,190 frt, kiadása 54,539 frt. — Budapest, keletkezett 1796-ik évben, lélekszám 22,000, évi bevétel 23,854 frt, kiadása 22,214 frt. — Mezőtúr, keletkezett 1546-ban, lélekszám 18,661. Szentés, keletkezett 1546., lélekszám 18,237, évi bevétel 36,288 frt, kiadása 35,240 frt. Mátó, keletkezett 1530-ban, lélekszám 14,430, évi bevétel 26,778 frt, kiadása 24,493 frt.

Az erdélyi ref. egyházkerületben első helyen áll a kolozsvári, keletkezett 1540-ban, lélekszám 10,686, évi bevétel 26,971 frt, kiadása 25,264 frt; jön a marosvásárhelyi, keletkezett 1560-ban, lélekszám 6784, évi bevétel 29,643 frt, kiadása 28,647 frt; a zilahi, keletkezett 1527-ben, lélekszám 4911.

Legrégibb egyházközség a gerjenyi. (dunamelléki e. ker. tolnai e. megye), keletkezett 1520-ban, tehát a reformáció negyedik évében, a feketegyarmati, (tisztántuli e. ker. nagyszalontai e. megye), keletkezett a reformáció 6-ik évében 1522-ben, a máramarosszigeti kel. 1524-ben, a liskai, kel. 1525., a sárospataki, kel. 1526., a kendilónai (erd. e. ker. deési e. m.) kel. 1527., köpeczi (erd. e. ker.) kel. 1527., nagybacsoni (erd. e. ker.) keletkezett 1530-ban.

A főiskolák között vagyoni állás, tanerők száma és népesség tekintetében legelő a debreczeni áll. Alapított 1530 és 40 között, évi szükséglete 110—120,000 frt, vagyoni állása a főiskolai épületeken és 5 tanári lakon kívül tőkében, értékpapirokban és ingatlanokban az egy millió értéket jóval meghaladja. Utána jön a nagyenyedi Bethlen-főtanoda, alapított 1622—29-ben. Kiad tanügyi czélokra 45,000 frtot, ösztöndíjak és tápintézeti segély czímen 10,227 forint körül évenként. Vagyoni állása a) pénztőke 264,505 frt, b) fekvőség 11,142 hold, 3,400 ezer frt értéket képviselő épület. A sárospataki, alapított 1531-ben, évi bevétel 73,401 frt, kiadása 72,705 frt. Van az 5 egyházkerületnek összesen 35 fő- és középgimnáziuma és felső leánynevelő intézete, melyek együtt tanügyi czélokra közel 700,000 frtot adnak ki évenként.

Kiket az ilyen természetű ügyek, kérdések érdekelnének, „A magyarországi ev. ref. egyház egyetemes névtár”-át teljes megnyugvással ajánljuk figyelmükbe és átfogásukba, mint egy olyan munkát, mely a magyar ref. egyetemes egyház keletkezésének főbb vonásait tünteti fel, jelenlegi szervezetével, népességi, tan- és vagyongügyi állapotával ismerteti meg. Mely ezekre vonatkozólag hangya-szorgalommal összegyűjtött, kiváló gondnal elrendezett, felette nagy mennyiségű és igen érdekes statisztikai anyagot ölel magában.

Egy ilyen munkának intelligensebb és vagyonosabb hitsorsosaink asztaláról hiányzania nem lenne szabad.

E helyen nem hagyhatjuk szó nélkül az 1831. év elején végzett országos népszámlálási adatok azon tévedését, melyek szerint Alsófehérmegye azon megyék közé van sorozva, melyekben a református hívek száma az egy ezeret nem éri el (1917-re van téve). Alsófehérmegyében a református hívek száma összesen 15,800.

Ezen tévedésre ez alkalommal azért reflektálunk, mert Tóth Sámuel is ugy mellékesen, munkája adataival semmi összefüggésben nem állólag, jóhiszeműleg említi ezen téves adatot. Mennyi ehez hasonló tévedés csúszhatott be az 1831. évi országos népszámlálási adatok közé, melyek az államnak temetelen pénzkidásával gyűjtettek és állítottak össze. —1.

VEGYES HIREK.

— A nagyenyedi reformátusok tornyának felele e nyár folytán újlag kifog javíttatni 1300 forintra menő költségekkel. Ezelőtt 14 évvel ezen a dísztelen fedelen ismét javíttatunk volt és akkor elköltöttünk közel 3500 frtot. Ezen két összeggel Nagyenyed város területén egyedül álló ezen impozáns toronyra milyen díszes fedelelet lehetett volna emelni. Most már késő a bánat. A szép összeget tett „toronyalap” elment javítgatásokra, a templom tataroztatására s alapos kilátás van rá, hogy még egy egész nemzedék a meglevő alaktalan, csunya fedelelet fogja látni a nagyenyedi reformátusok tornyán. A kik ezen alap össze gyűjtésében fáradoztak volt, ahhoz egészen más reményeket kötöttek, melyeket azonban a viszonyok szerencsétlen alakulása fájdalom meghiusították. A kijavítási munkásokat Molnár György jelesképzetségű ácsipallér végzendí.

— Nagyenyeden az u. n. „Magyarutca” végén levő országot leszállításának munkálatába már hetek óta szünet állott be. Hogy meddig fog még e munka szünet tartani nem tudjuk, de azt látjuk, hogy ilyen állapotjában ott az ut el van mosva s a hely el van csúfítva. Elvárjuk Nagyenyed város tanácsától, hogy az utleszállítási munkaszünetnek lehető rövid idő alatt szakítson véget s a csak félig végzett munkálatot a Magyarutca végén, mégha nagyobbacska áldozatot igényelne is az, minél előbb végeztessé be.

— A fumei kirándulók igen szívesleg fogadtásban részesültek nemcsak a városi hatóság, hanem József főherceg által is, ki gyönyörű keleti növényekkel beültetett ritka szép parkját személyesen mutatta meg, miért Berecz Antal igazgató a társaság nevében meghatva mondott köszönetet.

Gyulafehérvári hírek. Junius 28-án Barts Ferenc nagyrépost elnöke alatt 20 rendes és 10 pótagot választottak a városi képviselőtestületbe, a legtöbb szavazat 203, a legkevesebb 115 volt. A iskolai áru névelők közül igen kiváló volt a nagygimnáziumé, mely jun. 29-én Lónhart püspök, Watter tábornok, Gábor ezredes és számos neves vendég jelenlétében történt meg. A tanodai értesítőben dr. Tomesváry tanár „II. Gejza magatartása a pápaság és császárság második küzdelmében” cz. értekezése igen jeles mű. A z erdélyi róm. kath. irodalmi társulat folyó hó 1-én tartá meg közgyűlését Weszely Károly prépost-plébános elnöke alatt. Jelenvolt Lónhart püs-

pök ő exelentiája is. Elénk érdeklődést keltett Weszely értekezése: „miért terjedett oly korán el a hitújítások az erdélyi szászok között.“

Vármegyénk veszteségei. Két buzgó tisztviselőt ragadott el egymásután a kérelhetlen halál. Nyugalomba vonult az öreg Vén Ferencz m. iktató, tiszteletbeli aljegyző, 1848-49-iki honvéd főhadnagy, ki már 1864-től fogva ritka pontossággal szolgálta megyénket.

keves szabad idejét gyümölcsösse, dínyszete és gyönyörű rózsái ápolására fordította nagyobb örömet mi sem okozott, ha jó embereinek kedveskedhetett.

A nyári tanulási szünet beáttával megindultak a szuplikánsok. Ez ideig városunkban megfordult három rendbeli s ha mind így megy, megfog még legalább is tíz rendbeli.

Ejti látogatásban részesült Török B. főjegyző szalonos kamarája 7 én virradóra. A vakmerő tolvaj átmászott a kerítések felőrt a lakatot s tiszára kiürítette a kamarát, elhordva a szalonját, sonkákat s két üveg befőttest is.

A dinamit robbanás által Jászberényben szerencsétlenül járt Szakács huszár főhadnagy, Hölner Ottó huszár hadnagy, dr. Koller Károly főorvos és társai esete mélyen megdöbbentő hatást tett országúzerre.

Quirini Kálmán fiatal pénzügyi biztos, „Utbaigazítás a községi előjárók számára, az adómentes pálinkafőzési átnézetek szerkesztéséhez“ című munkára előfizetési felhívást bocsátott ki.

Hogy folyton egészséges és szép fogakkal bírjunk, mulhatatlanul szükséges, hogy azokat naponta, orvosiag jóknak elismert szerekből tisztogassuk.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG: Dr. MAGYARI KAROLY SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Arverési hirdetmény. A nagyenyedi királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gróf MIKÓ IMRE hagyatéka végrehajtató 80 frt 3 kr tőke ennek 1881 évi június 29-től járó 6% kamatai 5 frt 45 kr költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Zsurus Juon I. Alekszának az ispánlakai 200 tjkben A+ 1-5 rendszám alatt felvett fekvőkre vonatkozó épület tulajdoni és tértáhszon élvezeti joga és az ispánlakai 289 sz. tjkben A+ 460 hrsz. alatt felvett fekvőtől öt illetve 1139 jutalékra 717 frtban megállapított kikiáltási árban Ispánlakai község előjárósági helyiségében 1887. évi július 27-ik napján délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási árban alól is eladni fognak.

Arverési hirdetmény. Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. értelmében közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 590-1887. számú végzése által budapesti Barber Izidornak nagyenyedi Szabadi József ellen 158 frt 82 kr tőke, ennek 1886. év augusztus hó 11 napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 33 frt perkölt. erejéig kirendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 322 frt 50 kr-ra becsült, 2 drb. tehén, bivaly, posztónemű ruhakészületekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

En, Csillag Anna 185 etm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam föltalált konocs 14 havi használata után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövést es erősíti a hajbőrt, uraknál elősegít egy teljes erős szakálnövést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt es sűrűséget kölcsönöz es megóvja a korai őszüléstől a legmagasabb korig. Egy köcsög ára 50 kr, 1 frt, 2 frt. Postával küldés napoként a pénz előleges beküldése, vagy postantárvétel mellett az egész világba. CSILLAG ÉS TÁRSA, BUDAPEST, király-utca 26.

Huzás már a Jövő Héten Kincsem Sorsjegy á 1 frt 11 sorsjegy csak 10 frt! Főnyeremény Kézpénzben 50.000 frt 10.000 frt 5000 frt 20% lev. 4875 nyeremény. Kincsem Sorsjegyek kaphatók A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában: Budapest, vaczi-utca 6. sz. és Wokál János úr könyvkereskedésében Nagyenyeden. 10-10

Számos bizonyítvány a legelső orvosi tekintélyektől. Érdem-érmek különböző kiállításokról. Vakító fehérségű fogakat lehet kapni a világhírű Dr. POPP-féle zamatos fogpaszta rövid használatával. A fogak (természetes és műfogak) jó karban tartanak es a fogfájdalom akadályoztatnak. Ára 35 kr. A legerősebb fodormenta-olajjal készült. ANATHERIN FOG- ÉS SZÁJVIZ Dr. POPP J. G.-től es. kir. udv. fogorvos BÉCS, I. Bognergasse 2. Kétféle gyógyszer mindennemű fogfájás, ugyszint a szájúreg és a fogus minden betegsége ellen. A gyermekeknek a fogzást könnyíti es nélkülözhetetlen ásványvíz használatánál. Bevált gargarizáló víz idült torokfájásnak es torokgyök ellen. Magas orvosi tekintélyek bizonyítványai ártalmatlanságát es ajánlatosságát elismerték es azt sok jéhirű orvos által rendeltetik. Egy nagy palack 1 frt 40 kr, egy közepnagságu 1 frt, egy kis palack 50 kr. — Érdem-érmey biztositatik a használati utasítás pontos figyelembevételével. Dr. POPP-féle Anatherin-fogpaszta a legtekélyesebb es legfinomabb minden fogszító szer közül. Ára üvegdobozonként 1 frt 22 kr. Dr. POPP-féle fogtömő (fogplomb), melylyel lynkas fogakat sajátkezéleg be lehet tömni. Dr. POPP-féle gyökérzappan kútegek, szeplo (ugynevezett mitfresser), bibiresek, haj- es szakalkorpa, kosz es bürbetségek es egyáltalán tisztáltságs ellen. Ára 30 kr. A hamisított Anatherin szájevz — a vegyelemzés kimutatása szerint — az egészségre nézve ártalmas keverékekből van készítve, miert is annak vételétől óvakodjunk. A t. cz. közönség kéretik, határozottan POPP es. kir. udvari fogorvos-féle készítményt kérni s csakis az olyant fogadni el, mely az én védjeggyemmel van ellátva. Bécsben, Budapesten es Innsbruckban legutóbb is több utánzó es elárusító igen érzékeny pénzbírságra lett a törvény által elítélve. Ezen jó tulajdonságok miatt mindenütt, sőt Németország, Svájc, Török-, Angolország, Amerika stb. elismert POPP-féle fogszerek valódi es friss minőségben. Kapható: Nagyenyeden Varró F. gyógy., Kovács J. gyógy., Marosújvárt Ersekújváry S. gyógy., Toroczkón Veress St. gyógy., Tóvisen Slafovics H. gyógy., Verespatakon Moldován L. gyógy., Abrudbányán Remeti Ig. gyógy., Gyéresen dr. Tomcsik J. gyógy., Felvinczen Kosa St. gyógy., Tordán Trajanovits G. gyógy., Velits S. gyógy., Wolf es fia G. gyógy., Feketehalom Rómer A. gyógy., Balázsfalván Schiessl K. gyógy., Zalathán Nagy K. gyógy., Radnót Seney K. gyógyeszerésznél

3 1/2 lóerejű GÖZMOZGONYOK fa-, szén- es szalmatüzelésre s legszilárdabb szerkezetű, könnyen szállítható s új szerkezetű GÖZCSÉPLŐGÉPEK szeges dobbal, kettős tisztító művel, árszatosklyászolóval es osztályozó hengerrel. Ár 3150 frt es azon felül. MUNKAKÉPESÉG 10 óra alatt 3000-6000 kéve JÓTÁLLÁS. Az 1885-iki BUDAPESTI ÁLTALÁNOS ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON NAGY DISZOKLEVÉL. 10-13

MAGYAR GÖZCSÉPLŐKÉSZLETEK GROSSMANN és RAUSCHENBACH-tól BUDAPESTEN. GROSSMANN és RAUSCHENBACH ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYARA külső vaczi ut 7. BUDAPEST külső vaczi ut 7.

4, 6, 8 lóerejű GÖZCSÉPLŐKÉSZLETEK verőlécces dobbal es vaskerettel, legújabb, legszilárdabb szerkezet; EKÉK, VETŐGÉPEK, ROSTÁK, MALMOK, MORZSOLÓK, SZECSKA- ÉS RÉPÁVÁGÓK es mindennemű más MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK. Budapestre felránduló vevők kizárólag es egyenesen gyárunkba (5 percznyire az osztr. államvasuttól) jönni kéretnek.

Sze... A KI... lap... köz... Wok... az e... ber... Kész... (B.) zeben v... gyáripa... szegény... mézes... masztóv... a külön... fogyaszt... elő! Az... jelentke... vüli kita... ségig m... kiállhat... a másik... nileg ne... tőkével... létért va... Ez... A h... fogása s... hanem a... ekként b... nos tagja... roszt péld... az, mely... bert a b... székség... fejlődnek... lopott, —... szete vag... több bün... A h... megroml... tet kell... szerü m... dolaita... eszközt... mint m... társadal... E l... lümböző... behozva... fedezi, r... rab szá... nult me...